

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 781.1:782.9:82-252:82-6

МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНА ТВОРЧІСТЬ Я. ЯРОСЛАВЕНКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЕПІСТОЛЯРНИХ ДІАЛОГІВ ІЗ С. ЧЕРКАСЕНКОМ

Никорак Н.Ю.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У статті досліджено музично-драматичну спадщину Ярослава Ярославенка та визначено основні жанрові пріоритети у царині його музично-театральної творчості. Особливу увагу надано стилістичному аналізу музики композитора до театральних п'єс на прикладі його творчих діалогів із письменником С. Черкасенком. Одночасно розглянуто епістолярну спадщину останнього, як важливе джерело творчо-біографічного плану. Визначено роль музично-драматичного доробку Я. Ярославенка у збереженні та популяризації національної культури в українській діаспорі.

Ключові слова: музика до театральних п'єс, музично-драматична творчість, епістолярна спадщина, діаспора, «Пласт».

Постановка проблеми. Наприкінці XIX – початку XX століття на тлі гострих соціокультурних викликів, спричинених політичною нестабільністю, змінністю та нестійкістю національних впливів, велику роль у збереженні та популяризації української національної культурної спадщини відіграли масові форми музикування. Носіями цих форм були різноманітні осередки, серед яких одне з чільних місць належало театрові – репрезентанту синтетичного виду мистецтва, що інтегрував могутні засоби масового впливу – силу слова, музики і танцю. Такий комплексний характер та поліфункціональність приваблювали багатьох митців, і театр був осередком творчих експериментів та спроб як для професійних композиторів так і для композиторів-аматорів. Серед митців, які у своїй творчості зверталися до музично-драматичних жанрів Я. Ярославенку належить особливе місце.

Ярослав Ярославенко (Ярослав Дмитрович Вінковський (1880–1958 рр.) – композитор, диригент, видавець, публіцист, інженер, громадський діяч. Його творча спадщина велика і різножанрова. Значну частину творчого доробку митця складають камерно-вокальні твори (близько сорока солоспівів та романсів), хорові композиції (понад 200 оригінальних творів) та велика кількість хорових обробок українських народних та стрілецьких пісень. Звертається композитор до жанрів інструментальної музики – сольної та оркестрової, але ця галузь музичного мистецтва представлена менш кількісно.

Площина створення музики для театру була сприятливою для творчого пошуку та новаторства. Я. Ярославенко, як композитор широкого творчого дихання, сміливо використав ті можливості, які надавало komponування у царині музично-драматичної творчості. Так у його творчому доробку з'явилися твори, які поповнили україномовний репертуар багатьох театральних труп, здобули, нехай і нетривку, популярність та залишилися у скарбниці музично-сценічної творчості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постать і багатогранна творчість Ярослава Ярославенка неодноразово ставала предметом роз-

гляду у сучасних мистецтвознавчих наукових дослідженнях. Зокрема, у останні десятиріччя з'явилося кілька наукових розвідок біографічного плану, які доповнюють одна одну і утворюють цілісну картину уявлень про життєвий шлях митця. Це, зокрема, праці Берези Р. [2], Білинської М. [3], Гушоватого П. [7], Лаби В. [12], До висвітлення особливостей творчого доробку композитора, стилістики його музичної творчості зверталися: Басса О. [1], Гуральна С. [6], Никорак Н. [13; 14], Підківка О. [18]. Питанню характеристики епістолярію композитора присвячені дослідження Горак Я. [4; 5]. Публіцистична та видавнича діяльність висвітлені у працях Никорак Н. [15; 16].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак музика до театральних постановок ще не була предметом комплексного окремого дослідження у музикознавчій літературі.

Мета статті. Визначити основні жанрові пріоритети Я. Ярославенка у царині музично-театральної творчості, обґрунтувати стилістичні особливості його музики до театральних п'єс С. Черкасенка та визначити роль музично-драматичного доробку композитора у збереженні та популяризації національної культури в українській діаспорі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звернення композитора до написання музики для театру відбувалося за такими основними жанровими векторами: – музичні номери до драматичних творів (драм. спектаклів); – творчість композитора у оперному жанрі (опери: «Відьма», «Над Дніпром» – не завершена); – жанр оперети та її різновиди (оперети: «Бабський бунт», «Дівча з лілією» (не завершена); музичний фарс на одну дію «Влодусь» та одноактівка «В чужій шкірі»).

Перша група творів пов'язана із творчістю українського письменника, публіциста, драматурга і педагога **Спиридона Черкасенка** (1876–1940 рр.). Епістолярні діалоги між двома митцями тривали понад двадцять років і така форма спілкування була надзвичайно плідною. Сьогодні – це цінний матеріал творчо-біографічного плану, який доповнює картину цілісного уявлення про їх спільну працю [10]. Домінанти

творчих ініціатив виходили від С. Черкасенка. Саме він виступав з пропозиціями до Я. Ярославенка створити музичний супровід до своїх нових творів, редагував уже скомпоноване композитором, ділився планами на майбутнє, продукував ідеї тощо. Митець радо відгукувався на ініціативи письменника, тим більше, що на Галичині гостро відчувався голод «правдивої» україномовної літератури, яка б не зазнала польсько-німецького впливу. Поетичне слово С. Черкасенка, наддніпрянца за походженням, було співзвучне шевченковому, яке уже на той час у творчості галицьких композиторів набуло ознак культурного. Його поетика набула рис співності не тільки в своїй звукоструктурі, а й в легкій поетичній ритміці, прозорій організації рядка, силабіці, вдосконаленій формі, а тому легко лягала на музику. Результатом творчого тандему двох митців стала добірна збірка вокальних, хороших та музично-драматичних творів, які збагатили скарбницю української вокально-інструментальної музики. Я. Ярославенко – автор камерно-вокальних композицій на слова С. Черкасенка: «Розцвівся боз» (Розцвівся пишний боз...), «Мій ранок» (В проміннях-косах золотих...), «Хвиля» (Хвиля рине, тихо лине...) та хороших творів: «Бадьоро має ще наш стяг», «Величній пам'яті Пророка», «Гей пластуни, гей юнаки», «Гукайте всіх», «Ми любимо рідний край», «Ми-де сонце», «Сьогодні назустріч нам сонце встає», «На Шевченківські роковини», «Пролетарська пісня», «Ніч» та ін.

Створення п'єс для театральних постановок пов'язане із періодом життя С. Черкасенка в еміграції – Відень, Горні Чорношіце, Ужгород. Він – автор понад двадцяти оригінальних драматичних творів і драматичних переробок «чужих» сюжетів, співпрацював із найкращим тогочасним українським театром Миколи Садовського. Найбільш плідний був період роботи письменника на Закарпатті. Туг він обіймав посаду театрального референта товариства «Просвіта» в Ужгороді, працював консультантом з української літератури в журналі «Наша земля», брав активну участь у місцевому театральному і літературному житті, був близький до шкільної молоді, просвітянського та пластового руху. З-під пера письменника виходять: «Лібуша в таборі. Сцена в одній дії» (Ужгород, 1925р.), «Хай живе життя. Драматична фантазія в 1 дії» (Ужгород, 1930 р.), а також кілька невеличких одноактів із життя школярів: «Бідний Лесько» (Ужгород, 1926 р.), «Вигадливий бурсак» (Ужгород, 1937 р.), «До світла, до волі» (Ужгород, 1937 р.).

На період 20-30-х років ХХ ст. літературне життя української діаспори збагачується такими видами літературної творчості як твори для молодіжної організації «Пласт». Основними темами літературних інтенцій письменників були життя, відпочинок і спортивні розваги пластунів, будні та дозвілля школярів. Твори мали виховне спрямування, вчили дітей любити та берегти природу, допомагати бідним і беззахисним, бути добрими, кмітливими, вести активний спосіб життя, загартовувати своє здоров'я тощо. С. Черкасенко захопився ідеєю підтримки та популяризації української мови й пісні серед малих пластунів на чужині. Він створив поетичну канву для пластунського маршу («Пластунський гімн»),

Жалібного маршу пластунів, пунктирно публікував твори виховного та патріотичного змісту, пластові п'єси для шкільних театрів. Написані «добірною» мовою, вони мали велике значення для утвердження української літературної мови на Закарпатті [20, с. 27]. Привабливість п'єс для дітей полягала не тільки в новизні, актуальності та використанні близьких до пластунського життя сюжетів, а й в можливості популяризації української музики через музичне оздоблення спектаклів. Для цього письменник апелював до різних композиторів із проханням створення музичного супроводу до вистав.

Одним із перших звернень С. Черкасенка до Я. Ярославенка щодо музичного оформлення театральних п'єс для дитячого театру було створення музики до драматичної картини «**Вечірній гість**». У 1924 році композитор komponує кілька номерів для цієї вистави [21]. Сюжет – сценічне відображення одного епізоду із пластунського таборного життя. Дія відбувається на галявині в лісі де розбив свої намети пластовий табір. П'єса одноактна і її умовно можна поділити на три епізоди, розмежовані між собою музичними вставками. Розпочинається спектакль ліричним хором «**Ніченько ніжня**» – пастельною замальовкою тихого літнього вечора, яка створює задушевну атмосферу і декорує місце основної дії – коло пластового вогнища. Другий музичний номер – пластунський гімн «**Гей, юнаки, гей, пластуни!**», – розділяє дві невеликі сцени: перипетії між пластунами Вітром і Буком, які налякали малих вартових, та жваву сцену загадок пластунок, щоб випробувати пустунів. Для того, щоб підкреслити молодечий запал маленьких «героїв», С. Черкасенко вводить до спектаклю створений ним раніше гімн Пластунів (нап. в 1923 р.). Зі спогадів першого Кошового пластових відділів в Ужгороді, др. Володимира Комаринського-Клена, написання пластового гімну було ініційоване саме ним. На його прохання С. Черкасенко скомпонував поетичну канву, а Я. Ярославенко написав музику. «*Наш новий гімн ми прийняли з великим захопленням і всі вивчили його напам'ять. Тоді, на пораду мабуть покійного нашого опікуна, проф. Остапа Вахнянина, ми звернулися листом до композитора Я. Ярославенка у Львові, щоб він уложив нам музику. Маєстро зробив нам приємну несподіванку, бо до місяця прийшов лист з музикою. Доперва пізніше я збагнув соборність закарпатського пластового гімну: текст уложив наддніпрянець, музику галичанин, а співали його закарпатці*». Текст пластового гімну появився друком у «Пластуні», 1923, Ч. 3, а з нотами – того самого року, Ч. 4 [17]. Третій хороший номер «**Над все кохай свій Рідний Край!**» – це вступ до останнього розділу спектаклю: появи пастухів із малими втікачами – Васильком і Фіалкою. Особливістю музичного оформлення вистави є те, що хороші вставки виступають не закінченими номерами, а розбавлені, практично розірвані построфово розмовними вставками-діалогами. Таким чином нівелюється ефект цілісності музичного номеру і вплетена у канву спектаклю музика створює загальний настроєвий фон [11].

У 1923-1926 роках Я. Ярославенко працює над музикою до пластової вистави на 2 дії «**Лі-**

сові чари», написаної С. Черкасенком в Ужгороді [9]. Вона була репрезентована пластунами на ужгородській сцені у березні 1924 року перед прихильниками пластового руху на Закарпатті та українською громадою. Спочатку композитор komponує до вистави тільки 2 номери: стилістично близький до давніх веснянок хор «**Зелена діброва**» і фантастичну хорову замальовку **Пісня духів («Як сон, чудовий сон минули дні...»)**. У 1926 році митець доповнює музичний супровід вистави окремим номером «**Старий наш Дід**» для триголосого хору. Тоді як у першому спектаклі музичні номери відзначалися патріотичним, інспіративним характером, то тут Я. Ярославенко викazuje себе як натхненний лірик та майстер пейзажної алегорії.

Літературна творчість С. Черкасенка стала репрезентантом одного з нових явищ в європейській драмі кінця XIX – початку XX століття – новоромантична, або символістська драма. І хоча відхід від побутового сюжету на користь фантастичних та історичних мотивів (тем) стало ознакою модерного театру, у сфері театральної техніки він звернувся до феєричної мелодрами, драматизованої утопії і драми-«казки» [20, с. 20]. Зацікавлення українськими історичними темами було продиктоване вимогами часу і проявилось у написанні таких спектаклів, як трагедія «Про що тирса шелестіла» (1916 р.), історичних драм «Коли народ мовчить» (1927 р.), «Северин Наливайко» (1928 р.) та ін.

Трагедія «**Про що тирса шелестіла**» присвячена «*велетневі рідної сцени*» Миколі Садовському. Вона була поставлена у його театрі в 1916 році і стала окрасою музично-сценічного репертуару групи. Через два роки у Києві друком виходить музика Кирила Стеценка до цього спектаклю, яка є одним із кращих зразків його композиторської спадщини [19]. Із восьми номерів, скомпонованих К. Стеценком для вистави, два належать Килині – причинній молодій дівчині, яка втратила розум через загибель свого коханого Петра, сина кошового отамана Івана Сірка. Це пісня, якою починається спектакль, «*Заплету віночок, заплету шовковий...*» і заключна Колискова «*А – а, люлі люлі...*». Килина – образ-символ, втілення духовного в людині, антипод жорстокості і ненависті, синтез душевної чистоти, вірності та внутрішнього сумління. Не зважаючи на те, що образ Килини не головний у драмі (протагоністом виступає Іван Сірко), Черкасенко по-особливому виділив її з поміж інших другорядних дійових осіб. Для цього він додатково ввів у спектакль ще один музичний номер. У квітні 1921 року через Софію Стадникову, провідну актрису театру «Українська Бесіда», письменник передав для Я. Ярославенка поетичний текст «**Роси сльози на квітках...**» з проханням написати для нього музику [10, арк. 7]. В досить короткий термін митець створив номер, у якому особливо відчувається індивідуальність композитора-лірика, його вміння абстрагування та ідейного узагальнення. Килина Ярославенка – це втілення неймовірної туги за втраченим, болю від незворотного. Пісня-романс – жанр, до якого звертається композитор у прорисовці образу, вирізняється оповідністю мелодики, плинністю й схвильованістю інтонаційних заокруглень, мін-

ливістю ладового нюансування та лаконічністю інструментальних інтерлюдій. Основне емоційне навантаження та внутрішній акцент несе у романсі стійкий рефрен «*серденько не плач, серденько мовчи, серденько мовчи...*» з характерними, стилізованими під зітхання інтонаційними формулами. У 1925 році Я. Ярославенко опублікував пісню Килини окремим номером у видавництві «Торбан», Ч. 223, тому у виконавському світі тривалий час вона сприймалася як самостійний твір камерно-вокальної лірики.

Протягом літа 1927 року С. Черкасенко працював над написанням історичної трагедії «**Коли народ мовчить...**» і наприкінці серпня він звернувся до Я. Ярославенка з проханням створити до неї музичний супровід. Так розпочалася робота композитора над музичними епізодами до спектаклю під робочою назвою «Чайка» (Гетьман Іван Мазепа). С. Черкасенко мав чітке бачення музичного акомпанементу вистави: «*В сій моїй трагедії, як і в «Тирсі», суть – музичні номери; я, звичайно, даю лише текст, а музику отсе уклінно прошу написати Вас, дорогий мій друже*» [10, арк. 48]. Рекомендації, що містять листи до Я. Ярославенка, лапідарно торкаються не тільки змісту, а й стилістики замовлених номерів. Спочатку С. Черкасенко просить написати три вокальні вставки. Перший музичний номер, яким розпочинається вистава, це Кант кобзарів-жебраків, який вони співають біля церкви, недалеко від брами гетьманського палацу в Батурині. Для стильового орієнтури письменник пропонує обрати «Кант про Почаївську Божу Матір» М. Леонтовича. Другий номер – це вітальний Кант дяка-піворіза на іменини генерального судді Василя Кочубея. Тут С. Черкасенко пропонує взяти за зразок старі бурсацькі канти. Третій номер – Козацька пісня на мішаний хор. Я. Ярославенко не тільки взявся за написання вокальної музики до спектаклю, а й запропонував ввести інструментальний епізод у музичний супровід до вистави на тему пісні «*Ой горе тій чайці...*», яка повинна була стати лейт-мотивом усієї п'єси. Згодом письменник обговорює з композитором тематику оркестрових вставок, які б підкреслили смислові точки спектаклю, а на урочистий, опінієтворчий фінал пропонує використати мелодію запорізького маршу «*Гей, не дивуйте, добрій люди, що на Вкраїні повстало...*». Не відомо, чи композитору вдалося скомпонувати інструментальні номери до вистави. У нотографії, яку оформив Я. Ярославенко наприкінці життя, він подає тільки перелік таких вокальних номерів: **1. Кант сліпців. 2. Дяківський кант 3. Козацька пісня для чоловічого хору** [8, арк. 26 зв].

С. Черкасенко з особливим пієтизмом ставився до творчості Я. Ярославенка. Неодноразово у своїх листах він висловлював щире захоплення музикою композитора; ідеалізацією і суб'єктивізмом відзначаються його рецензії на виконані твори, дружньою симпатією проникнуті листи, у яких він ділиться враженнями від прослуханих композицій. Тому час від часу, письменник звертається до митця з пропозиціями та ідеями щодо музичного оформлення уже написаних ним драматичних творів. Так, у листі від 10 жовтня 1924 року письменник просить Я. Ярославенка про музичне декорування одноактної комедійної картини

«Сміх» (скомпонувати комічно-урочисту пісню гномів, яку вони співають у печері своєму королеві під час королівського обіду, на два голоси в супроводі фортепіано) [10, арк. 25]. Натхненний спільною працею над оперою «Відьма», у листі від 11 квітня 1926 р. С. Черкасенко пропонує композитору створити новий твір оперного жанру на сюжет новоромантичної драми «**Казка старого млина**» (нап. 1913 р.) [там само, арк. 37]. Працюючи над першою частиною трилогії «Степ» – «**Северин Наливайко**» (1928 р.), С. Черкасенко робить замовлення на вокально-хореографічний номер «*На тишній сад спустилась ніч...*» – це пісня і танець одаліски перед Наливайком і козаками в Килії [там само, арк. 64]. Після публікації «*драмованого роману*» «**Еспанський кабальєро Дон Хуан і Розіта**» (1930 р.) письменник просить композитора про написання двох пісень ліричного та комічного плану [там само, арк. 70]. У своєму листуванні за період 1917-1927 рр. С. Черкасенко неодноразово звертається до Я. Ярославенка, як до автора музики до театральної інсценізації повісті М. Гоголя «**Вій**», при чому у одному з них письменник називає написаний твір оперетою [там само, арк. 3; арк. 48]. Пунктирно торкнулася цієї праці М. Білинська у своїй публікації, приуроченій 100 річчю з дня народження композитора [3]. Однак нотних зразків виценазваних композицій знайти не вдалося.

Вінцем творчої співпраці Я. Ярославенка та С. Черкасенка стала романтична опера «Відьма» за мотивами повісті М. Гоголя «Пропала

грамота». Не маючи змоги спілкуватися наживо, митці, у своїх епістолярних діалогах, розглядали різноманітні проблеми музичної драматургії, удосконалення та переробки лібрето, компонування музичних номерів тощо, тож велика частина епістолярію присвячена саме роботі над цим спектаклем. Прем'єра опери відбулася силами театру «Українська Бесіда» у Львові 27 травня 1922 р.

Висновки і пропозиції. Отже, музично-драматична спадщина Я. Ярославенка репрезентує як традиційні жанри музично-театральної творчості – музичний супровід до вистав, опера, оперета, так і нові – музичний фарс, оперета на одну дію. Велику частину творчого доробку композитора складає музика до театральних вистав С. Черкасенка, який виступив інспіратором творчості митця у цьому жанрі. До основних елементів стилю композитора належать – звернення до пластової тематики та історичних тем у виборі поетичного першоджерела, орієнтація на український національний фольклор, перевага малих форм вокальної музики та інструментальних епізодів, апеляція до прийомів образного узагальнення (музика відтіняє спектакль і не несе основне драматургічне навантаження) тощо. П'єси С. Черкасенка в акомпанементі музики Я. Ярославенка стали одним із важливих чинників збереження та популяризації національної культури в українській діаспорі початку ХХ ст. Предметом наступних наших наукових розвідок стане опера «Відьма» на лібрето С. Черкасенка.

Список літератури:

1. Басса О. Камерно-вокальна творчість західноукраїнських композиторів першої третини ХХ століття в аспекті проблеми мотивації / Басса О. // Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. – 2011. – № 2. – С. 18-24.
2. Береза Р. Орфей української музики (до 130-річчя від дня народження Ярослава Ярославенка) / Р. Береза // Животоки, 2010. – № 1-2. – С. 1-5.
3. Білинська М. 100-річчя Я. Ярославенка / Марія Білинська // Музика, 1980. – № 3. – С. 31-32.
4. Горак Я. Листи Дениса Січинського до Ярослава Вінцьовського / Я. Горак // Записки НТШ. – Т. ССXXXVI: Праці музикознавчої комісії / ред. О. Купчинський, Ю. Ясіновський. – Львів, 1993. – С. 281-303.
5. Горак Я. Збірка рукописних документів: до історії композиторської спадщини Дениса Січинського / Я. Горак // Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. – 2012. – № 3. – С. 56-62.
6. Гуральна С. Жанрово-стильові особливості «Служб Божих» Д. Січинського та Я. Ярославенка / С. Гуральна // Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. – 2012. – № 3. – С. 179-186.
7. Гушоватий П. Ярослав Ярославенко (Вінцьовський) – композитор, громадський діяч / П. Гушоватий // Молодь і ринок, 2008. – № 1. – С. 69-73.
8. Державний архів Львівської області, ф. Р-2920, оп. 1, спр. 8 [Списки музичних творів], 28 арк.
9. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, відділ рукописів, ф. Яросл 22 / п. 2 [Ярославенко Я. «Лісові чари» – музика до вистави С. Черкасенка 1924-1926 р.], 5 арк.
10. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, відділ рукописів, ф. Яросл. 158 / п. 8 [Листи С. Черкасенка до Я. Ярославенка з Києва, Відня, Ужгорода, Чорних Чорношці. 1917-1939 р.], 91 арк.
11. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, відділ рукописів, ф. Яросл. 316 / п. 16 [Дві пісні для хору до вистави С. Черкасенка «Вечірній гість»: Ніченько ніжня; Над все кохай свій рідний край. Львів, 1923 р.], 2 арк.
12. Лаба В. Творець українських маршів Ярослав Ярославенко: життєвий та творчий шлях / В. Лаба. – Львів, 2000. – 48 с.
13. Никорак Н. Особенности музыкальной драматургии камерно-вокального цикла Я. Ярославенко «Весенние ночи» / Н. Никорак // Austrian Journal of Humanities and Social Sciences. – Vienna: «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, 2014. – № 11-12. – Pp. 63-66.
14. Никорак Н. Музична інтерпретація поезії Івана Франка у творчості Ярослава Ярославенка / Н. Никорак // Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. – Київ, 2012. – Вип. 22. – С. 111-118.
15. Никорак Н. Рефлексія культурно-мистецького життя Галичини першої третини ХХ століття у публіцистичній спадщині Ярослава Ярославенка / Н. Никорак // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство / [за ред. О. С. Смоляка]. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – № 3. – С. 28-36.
16. Никорак Н. Видавнича діяльність Ярослава Ярославенка і нотне видавництво «Торбан» / Наталія Никорак // Записки Наукового товариства імені Т. Шевченка. Праці музикознавчої комісії. – Львів, 2004. – Т. ССXLVII. – С. 444-455.

17. Пап-Пугач С. Пластовий Альманах [Електронний ресурс] / С. Пап-Пугач. – Режим доступу: <http://100kroktiv.info/2011/08/z-istoriji-himnu-zakarpatskyh-plastuniv/>
18. Підківка О. Після довгих років забуття / О. Підківка. – Дрогобич: Посвіт, 2008. – 266 с.
19. Стеценко К. Г. Про що тирса шелестіла: [Музика до драми]: Істор [ична] трагедія С. Черкасенка / Музика К. Стеценка. – К.: Видання автора: Книгарня «Українська республіка» [Склад видання], [1918] (Нотодрукарня І. І. Чоколов, Київ). – 29 с.
20. Черкасенко С. Ф. Твори: в 2 т. / С. Ф. Черкасенко. – К.: Дніпро, 1991. Т. 1: Поезія. Драматичні твори / Упоряд., авт. передм. та приміт. О. Мишанич. – 1991. – 891 с.
21. Черкасенко С. Вечірній гість: драматична картина в 1 дії; музика Я. Ярославенка / С. Черкасенко. – Прага: Накладом Книгарні С. Лаврова, б.д. – 34 с.

Нькорак Н.Ю.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

МУЗИКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКОЕ ТВОРЧЕСТВО Я.ЯРОСЛАВЕНКО СКВОЗЬ ПРИЗМУ ЭПИСТОЛЯРНЫХ ДИАЛОГОВ С С. ЧЕРКАСЕНКО

Аннотация

В статье исследовано музыкально-драматическое наследие Ярослава Ярославенко и определены основные жанровые приоритеты его музыкально-театрального творчества. Особое внимание уделено стилистическому анализу музыки композитора к театральным пьесам в контексте творческих диалогов с писателем С. Черкасенко. Одновременно рассмотрено эпистолярное наследие последнего, как важный источник творчески-биографического контента. Определена роль музыкально-драматического наследия Я. Ярославенка в сохранении и популяризации национальной культуры в украинской диаспоре.

Ключевые слова: музыка к театральным пьесам, музыкально-драматическое творчество, эпистолярное наследие, диаспора, «Пласт».

Nykorak N.Y.

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

YA. YAROSLAVENKO'S MISICAL-DRAMATIC CREATIVE WORK THROUGH EPISTOLARY DIALOGUES WITH S. CHERKASENKO

Summary

In the present paper Yaroslav Yaroslavenko's music-dramatic heritage is studied and main genre features are defined. A particular attention is given to the stylistic analysis of composer's music accompanying theatrical pieces through his creative dialogues with S. Cherkasenko. Simultaneously epistolary heritage of the latter, which is an important informative biographical source, is analysed. The role of Ya. Yaroslavenko's music-dramatic legacy in the preservation and distribution of the national culture among Ukrainian diaspora is defined.

Keywords: Music accompanying theatrical pieces, music-dramatic creative work, epistolary legacy, diaspora, «Plast».